

PROGRAM 14 MARS 2024



Tid	Tema	Hvem	Tid/min
0830-0900	Registrering	FSi	30
0900-0910	Innledning fra FSi	Mari Ulstein Direktør Kommunikasjon og Forretningsutvikling FSi	10
0910-0925	Nytt fra utvalget for Bærekraft og Compliance Presentasjon av bærekraftsveileder	Sissel Solum, Leder, Utvalg for bærekraft og compliance Tarald Fidjeland, utvalgsmedlem	15
0925-1000	Revidert anskaffelsesregelverk – hva er nytt, og hva forventer Forsvaret av Industrien?	Erlend Eimstad Kjær, Senior rådgiver, advokat Juridisk seksjon, FMA	35
1000-1020	Pause		20
1020-1045	Aktsomhetsvurderinger i praksis.	Anne Haugen-Flermoe, Konserndirektør Juridisk Avd. Nammo AS	25
1045-1110	Korrupsjonsindeksen 2023	Guro Slettemark, General Sekretær Transparency International Norge	25
1110-1135	Hvordan avdekke korrupsjon med egne ressurser og internt samarbeid?	Veronica Morino, Direktør, Hibis	25
1135-1235	Lunsj		60
1235-1305	Nye krav fra EU innen bærekraft. Når og hvordan vil dette påvirke FSi's medlemmer?	Kristofer Graving Senior Manager, EY	30
1305-1335	Eco-design – Hva er det og hvordan komme i gang?	Susanne Ringdal Head of Communications/Systemic innovation adviser Halogen	30
1335-1350	Pause		15
1350-1435	ESG – konkrete tiltak innen bærekraft E – Miljø – Sirkulærøkonomi S – Sosialt – Avtale med NAV G – Styring - Konfliktmineraler	Lynda Haig Thoresen, Datarespons Utgår Hedda Tomine Berg, Comrod	45
1435-1455	Kahoot-quiz	Helge Stadheim, Nammo	20
1455-1515	Oppsummering og avslutning	Utvalg for bærekraft og compliance	20



17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE



Bærekraftseminar

Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening
Utvalg for bærekraft og etterlevelse

14. mars 2024

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON



Medlemmer Utvalg 2022-24



- **Sissel Solum**, Nammo (Utvalgsleder)
- **Kristoffer Elieson**, T&G Elektro
- **Lynda Haig Thoresen**, Data Respons
- **Tarald Fidjeland**, Sopra Steria/ Footprint
- **Hedda Tomine Berg**, Comrod
- **Kerry Bommen**, KDA
- **Tone Moe Skulstad**, Thales Norway

Mandat | Utvalg for bærekraft og etterlevelse

«Ivareta forsvars- og sikkerhetsindustriens felles kompetanse innen området bærekraftig utvikling og etterlevelse i forsvarssektoren i den hensikt å dele kunnskap og erfaringer med medlemsbedriftene i FSi.»

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE



4 GOD
UTDANNING



Utvalgets oppgaver

- Informasjonsutveksling og dialog
- Formidling og tilrettelegging
- Etablere møteplasser for medlemmene

4 GOD UTDANNING



Aktiviteter 2023

- Samarbeidsgruppe etablert mellom utvalget og FMA (Forsvaret, FFI, Forsvarsbygg)
- Seminar for medlemmene
- Bistått FSi med innspill til politiske høringer (kontrakt, eksport, bærekraft)
 - NOU Bærekraftsrapportering (CSRD)
 - Anskaffelsesregelverk for Forsvaret (ARF)
- Medlemsundersøkelser
- «Veileder om bærekraft»

17

SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

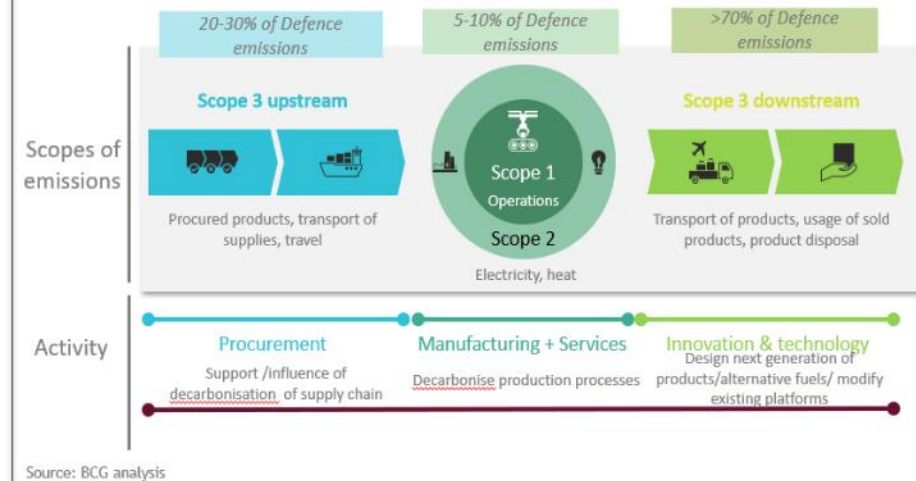


ASD Europe

Aerospace, Security and Defence Industries Association of Europe

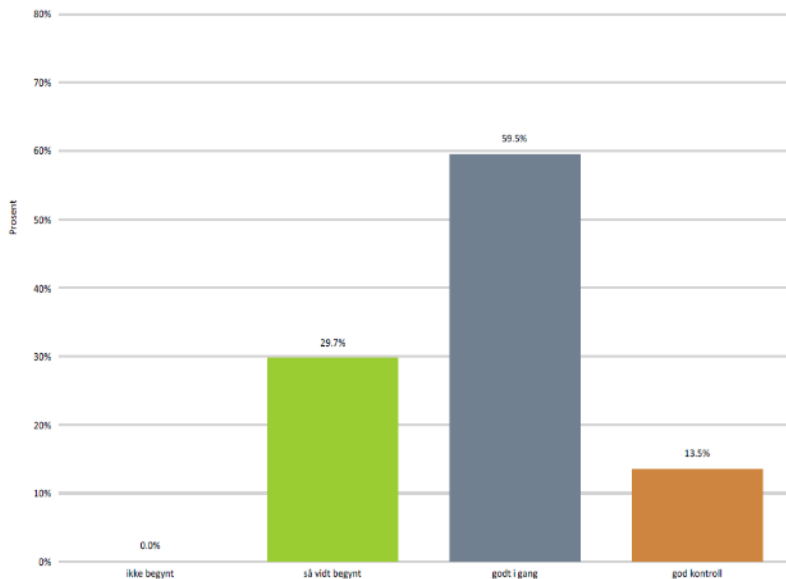
- Hvem er ASD?
 - 25 industrimedlemmer 24 nasjonale medlemsforeninger
 - Samler 4000 selskaper i 20 land
- Arbeidsgruppe «Task Force Climate Defence»
 - Ecodesign
 - Supply Chain
- EDF, EDA, NATO,

- Supply chain decarbonization offers a game-changing opportunity for defence companies to decrease CO₂ emissions and fight climate change.

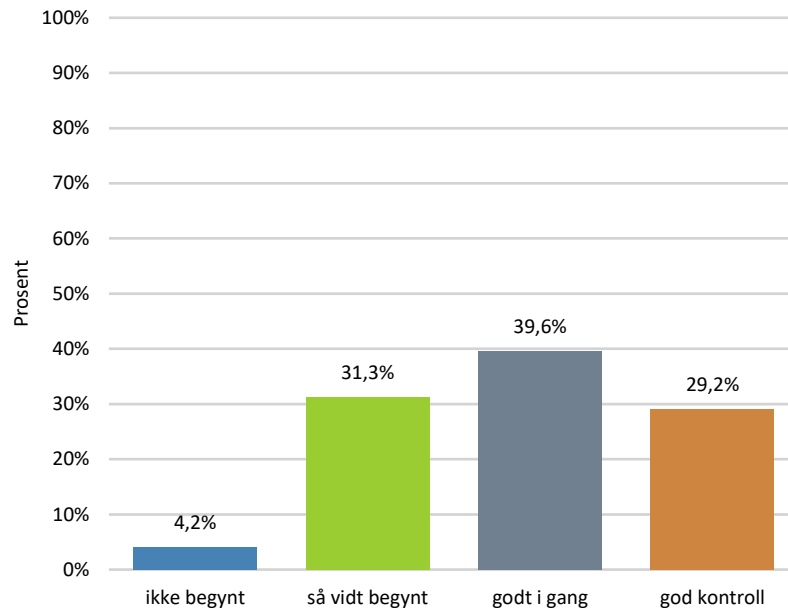


Hvor langt har din virksomhet kommet med bærekraftarbeidet?

Desember: 2022

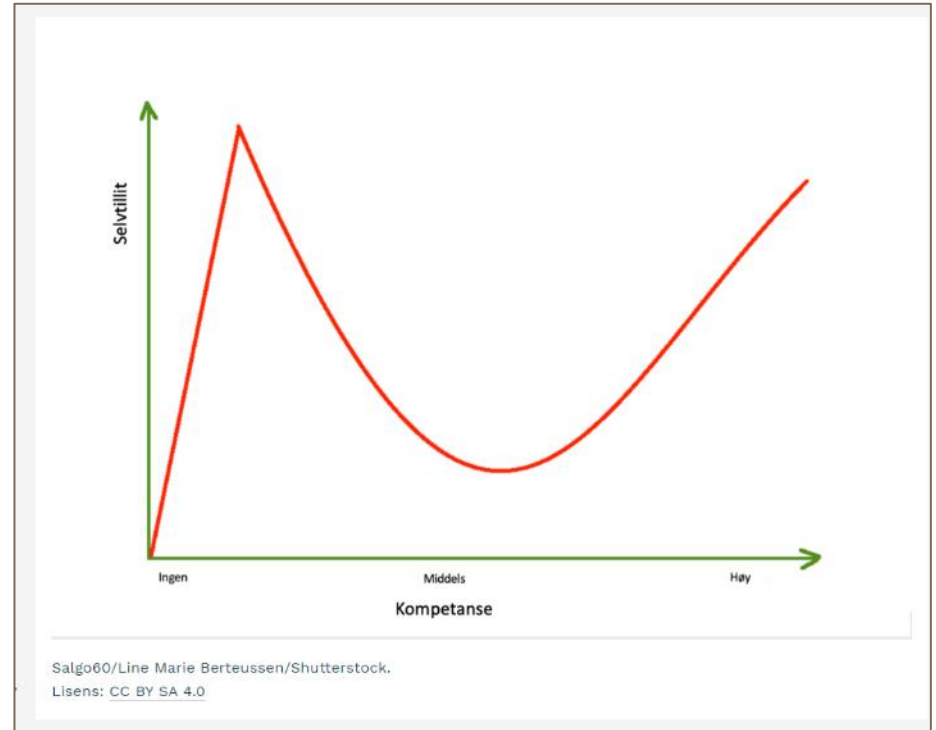


Januar 2024



Dunning Kruger effekten?

- Dunning-Kruger effekten beskriver at folk med lite kunnskap/lave ferdigheter på et område vurderer seg selv urealistisk positivt.
- Sies å oppstå fordi lite kunnskap/lave ferdigheter ledsages av en sviktende selvvurdering som gjør at folk oppfatter seg selv som dyktigere enn de er.





Bærekraft = ansvarlig næringsliv

Risiko og utfordringer for bransjen i en tid med krig og konflikter

- Sanksjoner (EUs 13. sanksjonspakke)
 - 27 nye selskaper (NB: India og Tyrkia)
 - <https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>
 - <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>
 - <https://www.gov.uk/government/publications/the-uk-sanctions-list>
- Korrupsjon
- Menneskerettigheter

Korrupsjon

Menneskerettigheter

- FSi medlemsbedrifter må sikre:
 - Høy fokus på anti-korrupsjonsarbeidet
 - God forståelse internt og trening av ansatte
- FN, nasjonale myndigheter og rammeverk
- Mediedekning og aksjoner



*Norsk bistand til Ukraina:
Der behova er størst,
er også risikoen høgast*

– Jeg har ingen interesse for klokker eller kjennskap til merker eller verdi, sa Besseberg, som påpekte at klokker har vært mye brukt som gaver i idretten, men samtidig erkjente at han burde ha sjekket verdien på noe av det han fikk.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST



Hetses av Palestina-aktivister

Norske næringslivsledere blir hengt ut i anonym plakatkaksjon i Oslo. Påstanden er at toppene selger våpen til folkemord i Midtøsten.



Spørsmål?



VEILEDER FOR BÆREKRAFTSARBEID

Formålet med veilederen er å gi en innføring i relevante bærekraftstemaer, prinsipper og tiltak.

Hensikten med denne veilederen er å hjelpe våre medlemsbedrifter med å komme i gang med bærekraftsarbeidet – enten bedriften starter nå eller er kommet et stykke på vei.

Veilederen er strukturert i tre deler:

Del 1 gir en grundig introduksjon til bærekraftsarbeidets prinsipper.

Del 2 foreslår spesifikke og relevante tiltak med utgangspunkt i ESG-rammeverket.

Del 3 gir en utførlig oversikt over sentrale ord, uttrykk, definisjoner, begreper og akronymer som er avgjørende for bærekraftsarbeid.

Vi håper veilederen vil inspirere og være til god hjelp for Fsis medlemmers bærekraftsarbeid. Vi ønsker dere lykke til med det viktige arbeidet!

The cover of the guide 'Veileder for Bærekraftsarbeid'. It features a background image of a dense forest with mist or fog. The title 'VEILEDER FOR BÆREKRAFTSARBEID' is printed in large, white, bold, sans-serif capital letters on a dark blue horizontal band across the middle. The FSi logo is in the top right corner.

VEILEDER FOR BÆREKRAFTSARBEID

Del 1: Seks steg for bærekraftsarbeid (1-3)

1. Kom i gang



Etabler en prosjektgruppe med engasjerte medarbeidere fra:

Ledelsen, økonomi, salg, innkjøp, logistikk og produksjon, compliance- eller juridisk ansvarlig, HMS&Q, markeds- og kommunikasjonsansatte og ansattrepresentanter.

2. Kartlegge



Kartlegging handler om felles forståelse: Hva driver vår virksomhet faktisk med?

Gjennomgang av varer, tjenester, konsekvenser av produksjon, fremstilling og bruk, mangfold i virksomheten, reise og energibruk.

Først internt – deretter innhente relevant leverandørinformasjon for å kartlegge påvirkning på verdikjeden.

3. Prioritere



Prioriter 3-5 nøkkelområder der virksomheten har størst negativ påvirkning – for å sikre god ressursutnyttelse.

Vesenslighetsanalysen danner grunnlaget for bærekraftsarbeidet. Et område er vesentlig når det har høy forretningsrelevans og høy relevans for interessenter – som bør gi innspill.

Del 1: Seks steg for bærekraftsarbeid (4-6)

4. Mål og plan



Handler om å sette ambisjon og målbilde. Mål bør reflektere vesentlighetsanalysen.

Handlingsplan bør ha konkrete tiltak – både kortsiktige og langsiktige. «Lavthengende frukter» vs. investeringer.

5. Forankre og gjennomføre



Forankring er avgjørende for gjennomføring – og reell bærekraftseffekt.

Handlingsplanen må klargjøre eierskap, forankre roller og delegere ansvar internt.

Ledergruppen bør godkjenne planen – og formidle viktigheten.

6. Måle, rapportere og kommunisere



Måling, rapportering og kommunikasjon – tre integrerte deler.

Lovkrav gjør måling og dokumentasjon gjennom rapportering viktig. Viktig for fremtidig finansiering – som grønne lån.

Bærekraftsrapportering kan inngå i årsrapport eller som egen rapport. Fremgang og resultater må kommuniseres eksternt – på hjemmeside og i andre kanaler.

Del 2: Eksempler på ESG-tiltak

Environment



E-en i ESG omhandler både klima og miljø. Dette er hvilken påvirkning din virksomhet har på naturen og klimaet rundt oss, for eksempel gjennom CO2-utslipp gjennom bilparken, bruk av råvarer og energi, og avfallshåndtering i virksomheten.

Tiltak: Transport og reise, innkjøp, energieffektivisering

Social



S-en i ESG omhandler sosiale forhold. Dette er hvordan din bedrift ivaretar mennesker, både i egen virksomhet og i leverandørkjeden, samt lokal påvirkning og fotavtrykk.

Tiltak: Innkjøp, mangfold, varslingsmekanisme, involvering av ansatte

Governance



G-en i ESG står for styringsmessige forhold (Governance) og knytter seg til, hvordan dere styrer virksomheten.

Tiltak: Code of Conduct, Supplier Code of Conduct, opplæring av ansatte

Del 3: Definisjon av sentrale ord og begreper

Overordnede
begreper



Eks: FNs bærekraftsmål,
sirkulærøkonomi, ESG

Strategi, analyse og
metode



Eks: Vesentlighetsanalyse,
klimaregnskap, Scope 1-3, GHG-
protokollen

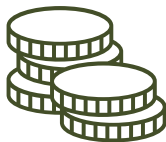
Utvalgt lov- og
regelverk



Eks: Taksonomi, Åpenhetsloven,
Aksomhetsvurdering

Tips i veilederen

Få med finansdirektøren eller økonomisjefen på laget?



Da er det svært nyttig å kartlegge kostnader og mulige kostnadsbesparelser, samt mulige finansfordeler banken kan gi ved grønne lån. Hvis virksomheten reduserer drivstofforbruk, reisekostnader eller foretar energieffektivisering av bygg, vil det kunne oppstå en vinn-vinn-situasjon: Kostnadseffekten kan da gå hånd i hånd med en positiv bærekraftseffekt.

Hvordan tiltrekke seg flere unge arbeidstakere?



En studie fra YouGOV i Storbritannia viser at to av fem er villige til å bytte jobb hvis virksomheten de jobber hos ikke tar et større klima- og miljøansvar. Gjennomfører bedriften større tiltak, bør dere kommunisere tydelig eksternt. Det vil kunne ha positiv effekt på rekruttering av unge jobbsøkere. Det vil også bidra til positivt omdømme gitt det økende engasjementet innen klima.

Ønsker du å engasjere ansatte?



Bedriftens mål betyr noe! For små og mellomstore bedrifter vil målene ofte ha stor intern betydning. De vil være viktige for å engasjere de ansatte og bidra til omstilling internt. Identifisere og inviter ansatte til å komme med innspill til målene!



Ønsker du tilgang på
veilederen, finner du den på
www.fsi.no

eller du kan kontakte
Mari Ulstein på:
mari.ulstein@nho.no